

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับเนื่องแต่อดีตกาลเป็นต้นมา พื้นที่แหล่งน้ำ คือ สถานที่ก่อกำเนิดชุมชนมนุษย์และอารยธรรมอันเก่าแก่ ดังจะเห็นได้ว่ามนุษย์จะเริ่มตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มน้ำ แล้วค่อยๆ ขยายเป็นชุมชนใหญ่ โดยมีวิวัฒนาการทางความคิด ความเชื่อจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนที่สอดคล้องทางสภาพแวดล้อม จากความสำคัญและคุณประโยชน์ที่ได้รับจากน้ำ คนโบราณจึงให้ความสำคัญต่อน้ำในฐานะเป็นสิ่งที่ให้ชีวิตและความเจริญ การใช้ประโยชน์จากน้ำจึงเป็นไปโดยจิตสำนึกกตัญญูและไม่คิดทำลายสภาพเดิม แต่ล่วงมาถึงปัจจุบันคนในรุ่นหลังๆ ใช้น้ำกันอย่างอิสระเสรี โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพน้ำที่จะตามมา จึงนำไปสู่ปัญหาเรื่องน้ำ และกำลังกลายเป็นวิกฤตการณ์ที่กระจายตัวไปทั่วโลก ทั้งการขาดแคลนน้ำและปัญหาน้ำเน่าเสีย นอกจากนี้ ผลจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะในบริเวณต้นน้ำลำธาร ยังส่งผลกระทบต่อเกิดอุทกภัยที่เป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งยากจะแก้ไขให้บรรเทาลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของโลกอย่างมาก ปรากฏการณ์ที่เห็นชัดเจนในขณะนั้นคือ การร่อยหรอ สึกกร่อน เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท (คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2542, หน้า 3)

จากพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พสกนิกรในพระองค์ย่อมประจักษ์ชัดว่า คราใดที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามท้องถิ่นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่แห้งแล้งกันดาร หรือขึ้นแฉะชุกชุมด้วยหมู่ทากในดงทึบ หรือท่ามกลางความหนาวเหน็บของลมเหนือที่ปกคลุมก็ตาม และแม้ว่าพระองค์จะทรงมีเพียงแผนที่และดินสอด่ากัตี นั้นย่อมเป็นที่แน่ชัดว่าพระบารมีของพระองค์ได้แผ่ไพศาลไปเพื่อดับร้อน บรรเทาความหนาวเย็น ให้กลายเป็นความอบอุ่นที่จะก่อให้เกิดความงามไพบุลย์ที่เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตทุกชีวิต จึงกล่าวได้ว่าเป็นบุญใหญ่หลวงที่มวลพสกนิกรชาวไทยผู้ได้เกิดมาภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของพระองค์พระมหากษัตริย์ที่ทรงเปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม พระมหาราชที่ทรงเป็นศูนย์รวมของคนไทยทุกคนที่สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณยิ่งด้วยชีวิต และพร้อมที่จะน้อมเกล้าฯถวายเป็นราชพลีแด่พระองค์ทุกเมื่อ และจากปัญหาอันหลากหลายของแผ่นดินที่เกิดขึ้นและมีมาแต่เก่าก่อน ซึ่งนับวันจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ นับเป็นมหันตภัยอย่างใหญ่หลวงของประเทศชาติที่ไม่มีวันสิ้นสุด ถ้ามิได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลของพระองค์ปัญหาต่างๆ นั้นจึงถูกแก้ไขปรับปรุงให้กลับกลายเป็นมรรคผลที่เอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยวิธีการที่กล่าว

ได้ว่าเป็น การพัฒนาที่สมบูรณ์ คือ การพัฒนาคนและพัฒนาอาชีพควบคู่กันไป (เขียนปาสักชลสิทธิ์ บนเส้นทางพัฒนาอำเภอท่าหลวง, 2542, หน้า 11-12)

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนั้นประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ซึ่งได้มีการสืบสานและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องกันมาหลายชั่วอายุคน แต่ในกระบวนการของเกษตรกรรมนั้นมีหัวใจสำคัญในกระบวนการก็คือน้ำ ดังกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2539 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความว่า หลักสำคัญต้องมีน้ำ ทั้งบริโภคและน้ำใช้ ทั้งเพื่อการเพาะปลูก เพราะชีวิตนั้นถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ดังนั้นน้ำคือชีวิต จากกระแสพระราชดำรัสที่อัญเชิญมานี้ ทำให้มองเห็นสังขรณ์ได้ว่าน้ำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของทั้งคน สัตว์และพืชทั้งหมด นอกจากนี้น้ำยังเป็นต้นเหตุของปัญหา ในการดำรงชีวิตอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเกษตรกรรมและจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง เพราะน้ำมีทั้งคุณและโทษหลายประการ จึงเป็นที่มั่นใจได้ว่าองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกพระพุทธศาสนาได้ทรงใช้หลักตามพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางของการแก้ไขปัญหาของการเกษตรกรรมโดยทรงแก้ที่ต้นเหตุ คือ แก้ที่น้ำเป็นประการแรก จึงนับเป็นความปิติอันล้นพ้นของปวงชนชาวไทยที่สถาบันพระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาและทรงมีพระราชวินิจฉัยตามแนวทางที่ถูกต้องงดงามของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระวิริยะอุตสาหะที่ทรงทุ่มเทเพื่อพสกนิกรดังกระแสพระราชดำรัสที่ว่า ความเจริญของประเทศชาติต้องอาศัยความเจริญของภาคเกษตรเป็นสำคัญ พระองค์จึงได้พระราชทานทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของพสกนิกรชาวไทยด้วยการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำโดยวิธีการบริหารเรื่องน้ำและผืนแผ่นดิน โดยการกักเก็บน้ำตามธรรมชาติไว้ในเขื่อนใหญ่ และระบายสู่อ่างเล็กสำรองไว้พร้อมที่จะส่งเข้าพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตรกรรม โดยใช้พื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรีเป็นต้นแบบ แปลงแรกในปี พ.ศ. 2536 เพื่อทำการทดลองจนแน่พระทัยว่าประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้ขยายผลกว้างครอบคลุมไปยังทั่วประเทศ ทั้งนี้เพราะแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ที่พระราชทานได้แก้ไขต้นเหตุ คือ เรื่องน้ำเพื่อการเกษตรกรรม นับแต่นั้นเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี นครนายกและพระนครศรีอยุธยา จะมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรกรรมทั้งป้อนอย่างไม่เดือดร้อนอีกต่อไป เพราะเขื่อนปาสักชลสิทธิ์ เขื่อนดินที่ยาวที่สุดของประเทศไทยขณะนี้ได้เก็บน้ำสำรองไว้ให้อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจะระบายลงสู่อ่างเล็กสำรองไว้ใช้ทุกโอกาส (เขียนปาสักชลสิทธิ์บนเส้นทางพัฒนาอำเภอท่าหลวง, 2542, หน้า 16-17)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532 ให้กรมชลประทานศึกษาความเหมาะสมของโครงการเขื่อนกักเก็บน้ำแม่น้ำป่าสักอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่อประโยชน์ต่อพื้นที่เพาะปลูก และบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นประจำในลุ่มน้ำป่าสัก เป็นผลสืบเนื่องมายังเขตกรุงเทพมหานคร และเขต

ปริมาณพลด้วย ซึ่งนำความเดือนร้อนมาให้ราษฎรเกือบทุกปี ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริส เนื่องจากในวโรกาสวันเฉลิมพระชนพรรษา เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานว่า หากเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปัจจุบัน ก็สามารถแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และขาดแคลนน้ำให้กับประชาชนได้ จะต้องก่อสร้างเขื่อน 2 แห่งที่แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำนครนายก ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ดำเนินการ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 โครงการนี้ใช้เวลาก่อสร้าง 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2537-2542 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานนามเขื่อนนี้ว่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อันหมายถึง เขื่อนแม่น้ำป่าสักที่เก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ได้เริ่มเก็บกักน้ำครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในพิธี เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีลักษณะเป็นเขื่อนดิน แกนดินเหนียว ความยาวประมาณ 4,860 เมตร ระดับกักเก็บน้ำสูงสุดที่ 43 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ปริมาณกักเก็บน้ำ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร (สถาบันพัฒนาการชลประทาน, 2550, เมษายน 19)

นอกจากเหตุผลหลักในการช่วยแก้ปัญหาการเกษตรกรรมแล้ว ผลประโยชน์ที่ได้รับหลักจากการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์คือ การทำให้พื้นที่บริเวณโดยรอบของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ซึ่งเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำขนาดใหญ่ กลายเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยสนับสนุนความเป็นไปได้ในโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น แหล่งประมงน้ำจืดแหล่งใหม่ของภาคกลาง เหมาะแก่การขยายพันธุ์ปลาสและเป็นแหล่งที่ชุมนุมปลาจากแหล่งอื่นมารวมกันในอ่างเก็บน้ำนี้ แหล่งท่องเที่ยวซึ่งตลอดแนวสันเขื่อนที่ตัดผ่านตำบลต่างๆ ในเขตอำเภอท่าหลวงและอำเภอพัฒนานิคม ซึ่งเป็นแนวลาดเลาะผ่านพื้นที่ประชาชนและเกษตรกร ทำให้เกิดการเดินทางเพื่อชมทัศนียภาพและทิวทัศน์ต่างๆ และรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่น่าสนใจหลายแห่ง ซึ่งได้รวบรวมโบราณวัตถุ เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่ขุดพบจัดเก็บในพิพิธภัณฑสถานเพื่อไว้ให้เป็นที่ศึกษาหาความรู้ให้กับประชาชนและอนุชนรุ่นหลัง (เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์บนเส้นทางพัฒนาอำเภอท่าหลวง, 2542, หน้า 87-88)

จากโครงการตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในบริเวณเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากอ่างเก็บน้ำแห่งนี้เป็นแหล่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย การบริการ อาชีพประมงหาสัตว์จากแหล่งน้ำแห่งนี้ นอกจากนี้จะเป็นแหล่งที่หาสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงชีพแล้ว ส่วนหนึ่งยังสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ไว้เพื่อจำหน่ายเป็นเกษตรอุตสาหกรรมครัวเรือน และสามารถจะพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปในภาคเกษตรอุตสาหกรรมอนาคต รวมไปถึงการเป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนต่างๆ ในเขตจังหวัดลพบุรี สระบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรในพื้นที่ชลประทานและแหล่งน้ำเสริมในโครงการเกษตรทุ่งเจ้าพระยาตอนล่างกว่า 2 ล้านไร่ ช่วยป้องกันอุทกภัยในพื้นที่ที่อยู่ริมแม่น้ำป่าสัก เป็นเส้นทางคมนาคมและแก้ไขปัญหาหน้าผาเสียหาย ช่วย

เสริมแหล่งน้ำอุปโภคและการขาดแคลนน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งที่รองรับผู้คนที่จะมาเที่ยวชมความงามของทัศนียภาพโดยรอบ (เชื่อนป่าสักชลสิทธิ์ บนเส้นทางพัฒนาอำเภอท่าหลวง, 2542, หน้า 89)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2550, ตุลาคม 30) กล่าวว่าการท่องเที่ยวนับว่าเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปแบบเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท และนอกจากนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมโดยมีสัดส่วนร้อยละ 4.8 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หน่วยงานจากภาครัฐได้ให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยได้มีนโยบาย และโครงการต่างๆ มากมายสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น โครงการอันซีนไทยแลนด์ (unseen in thailand) โครงการเที่ยววันธรรมดาที่ไม่ธรรมดา และ โครงการท่องเที่ยวหมู่บ้านโอท็อป เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้นตลอดจนการเปิดเส้นทางการบินราคาถูกลง ส่งผลทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยมีการปรับตัว จากสถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของที่ได้กล่าวมา รวมทั้งการเริ่มต้นการส่งเสริมในโครงการต่างๆ ของภาครัฐเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจไทยด้านการท่องเที่ยวเกิดการเปลี่ยนแปลง

ตาราง 1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2544	1,677,373	-
2545	1,954,656	16.53
2546	1,328,096	- 32.05
2547	1,142,140	- 14.00
2548	1,101,943	- 12.00
2549	1,100,733	- 9.00

ที่มา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, เมษายน 26)

จากตาราง 1 แสดงถึงสถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งได้สำรวจเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศที่เข้ามาเที่ยวในเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีจำนวนลดลง จากปี 2544 ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์จำนวน 1,677,373 คน ปี 2545 มีจำนวน 1,954,656 คน คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 16.53 เนื่องจากเป็นปีที่เริ่มประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรี และเริ่มลดลงในปี 2546 เป็นร้อยละ 32.05 และลดลงอย่างต่อเนื่องจนกระทั่ง ปี 2549 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและเยี่ยมชมเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ตลอดทั้งปีเป็นจำนวน 1,100,733 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี โดยการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สอดคล้อง หรือตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และเป็นแนวทางในการเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงกีฬา และเชิงสุขภาพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่คนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายและกำหนดกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับตัวสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะธุรกิจทัวร์ ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจการค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เพื่อเพิ่มโอกาสเติบโตในธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงกีฬา และเชิงสุขภาพ อันจะส่งผลให้เกิดรายได้แก่คนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และทำให้รายได้ของประเทศเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี โดยใช้ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 1,100,733 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, สิงหาคม 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะคัดเลือกประชากรจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 400 คน โดยจะใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 20 ปี
- 2) 20 – 30 ปี
- 3) 31 – 40 ปี
- 4) 41 – 50 ปี
- 5) 50 ปีขึ้นไป

2.1.3 สถานภาพสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หม้าย/หย่าร้าง

2.1.4 ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา
- 2) ประถมศึกษา
- 3) ปวช./มัธยมศึกษา
- 4) ปวส./อนุปริญญา
- 5) ระดับปริญญาตรี
- 6) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 2) 5,000 – 10,000 บาท
- 3) 10,001 – 20,000 บาท
- 4) 20,000 บาท ขึ้นไป

2.1.6 อาชีพ

- 1) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 2) พนักงานบริษัทเอกชน
- 3) กิจการส่วนตัว
- 4) นักเรียน / นักศึกษา
- 5) อื่นๆ ระบุ.....

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี

2.2.1 ผลผลิตภัณฑ์

2.2.2 ราคา

2.2.3 การจัดจำหน่าย

2.2.4 การส่งเสริมการตลาด

2.2.5 บุคคล

2.2.6 กระบวนการ

2.2.7 ลักษณะทางกายภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลชาวไทยที่ได้เดินทางไปเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรีเพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยว

2. สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง สิ่งต่างหรือเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค เพื่อป้องกันถึงลักษณะ ความต้องการของในด้านต่างๆ

4. พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง ความประพฤติกที่บุคคลแสดงออกซึ่งการเสาะแสวงหา การซื้อ การใช้ การประเมินคุณค่า และการใช้จ่ายในผลิตภัณฑ์และบริการ โดยคาดว่าจะตอบสนองความต้องการได้อย่างน่าพอใจ โดยที่บุคคลต้องมีการตัดสินใจทั้งก่อนและหลังการกระทำดังกล่าว

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง ส่วนประสมทางการตลาดที่เป็นส่วนประกอบของการวางแผนการตลาด โดยพิจารณาจากปัจจัย 7 ประการ

5.1 ผลិតภณท์ หมายถึง สิ่งทีเสนอขายอาจอยู่ในรูปของสินค้า หรือบริการ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้ำให้พืง ผลิตภณท์จึงประกอบด้วย ความคิด สถานที่ องค์กรหรือบุคคล มีอรรถประโยชน์ และมีมูลค่าในสายตาคงของลูกค้ำ จึงมีผลทำให้อผลิตภณท์สามารถขายได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผลิตภณท์ด้านการท่องเที่ยว เป็นการให้บริการในการไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวด่างๆ เช่น การให้บริการบริเวณโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

5.2 ราคา หมายถึง มูลค่าของผลิตภณท์หรือบริการทีคิดออกมาในรูปตัวเงิน เพื่อซื้อสินค้าหรือบริการในการท่องเที่ยว เช่น ค่าใช้จ่ายในการนั่งรถชมทัศนียภาพรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เป็นต้น โดยการเปลี่ยนแปลงราคาใดๆ ย่อมมีผลกระทบต่อลูกค้ำ คู่แข่งขัน ตัวแทนจำหน่าย ฯลฯ

5.3 การจัดจำหน่าย หมายถึง การเลือกช่องทางหรือสถานที่ในการนำบริการการท่องเที่ยวนอกสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย เพื่อทำการขยายบริการในรูปของหน่วยงานให้นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อบริการการท่องเที่ยวได้มีความสะดวกสบายสูงสุด โดยธุรกิจอาจเลือกดำเนินการเอง หรือผ่านตัวแทนจำหน่าย (agent)

5.4 การส่งเสริมการตลาด หมายถึง กิจกรรมทางการตลาดที่จะให้ข้อมูล ชักชวน และจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดการซื้อบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังให้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ดี ความเชื่อ หรือพฤติกรรม เช่น การจูงใจให้ลูกค้ำเป้าหมายตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

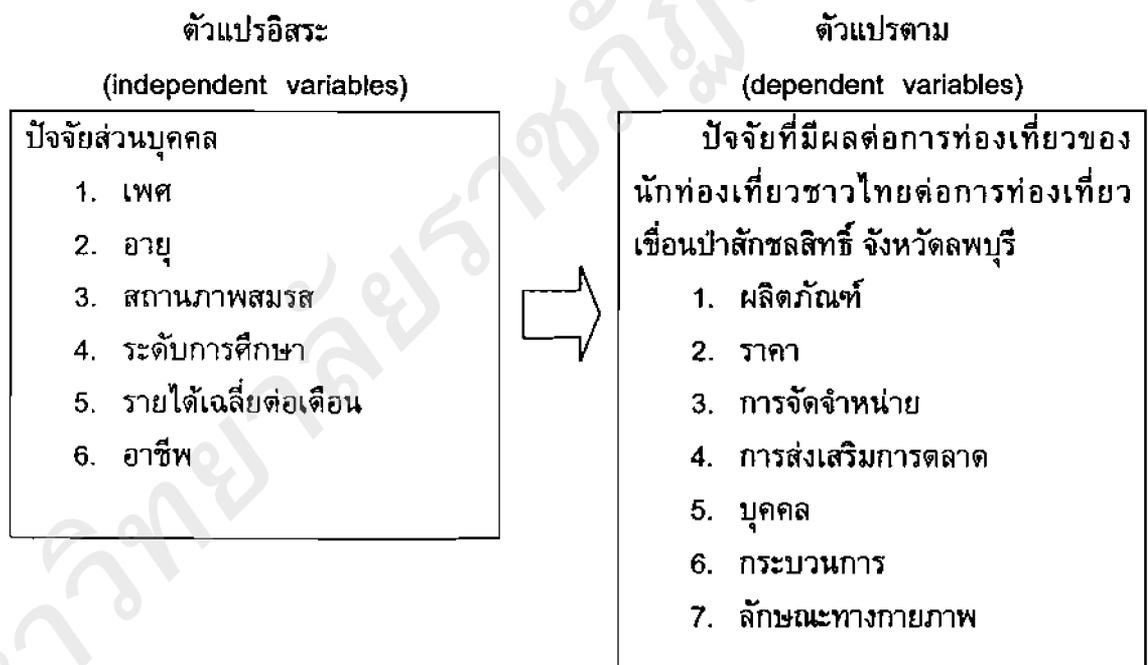
5.5 บุคคล หมายถึง ผู้ทีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดตั้งแต่เจ้าของกิจการ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทีมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติทีดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบทีสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

5.6 กระบวนการ หมายถึง วิธีการเลือกผลิตภณท์ทางการท่องเที่ยวและการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มจะศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว รายการนำเที่ยว ก่อนการตัดสินใจซื้อ แต่บางกลุ่มอาจไม่มีการวางแผนในเรื่องดังกล่าวมาก่อน เมื่อมีเวลาว่างจึงเดินทางท่องเที่ยว

5.7 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง หลักฐานทีเป็นตัววัตถุ สภาพแวดล้อมของสถานที่ให้บริการรวมไปถึงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ทีมีไว้ในบริการบริเวณโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี โดยพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดของการบริการ (7Ps) ของเพย์น (Payne, 1993, p. 35) ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรีไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ